

В. Немировська,
студентка,

О. Бернацька,

кандидат пед. наук, доцент

Національний педагогічний університет імені М. П. Драгоманова

АНГЛОМОВНА КАЗКА ЯК ЗАСІБ ФОРМУВАННЯ ДУХОВНО-МОРАЛЬНИХ ЦІННОСТЕЙ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ

Актуальність теми продиктована часом. Для побудови міцної та демократичної держави потрібно виховувати людину з глибокими духовно-моральними цінностями, яка у майбутньому буде все далі і далі розбудовувати країну. Тільки морально вихована людина з високими духовними цінностями здатна позитивним чином впливати на розвиток країни саме на сучасному рівні. Для цього неабиякий акцент робиться на навчально-виховні заклади, які вибудовують фундамент духовно-моральних цінностей. [1; 40]

Сучасна освіта, яка, в першу чергу, працює на майбутнє країни, прагне забезпечити національну самобутність, а отже, прагне направити навчально-виховний процес у сторону розвитку культури, моральності, духовності і духовно-моральних цінностей. Духовність і моральність стають тими чинниками, що дозволяють дитині звернутися до загальнолюдських цінностей; залучитись до національної культури, традицій; за християнською вірою творити добро, що виступає серцевиною нашої свідомості, гуманно ставитися до інших людей, поважати і розуміти їх. У всі віки люди високо цінували духовно-моральну вихованість. [3]

Об'єктом статті є процес формування духовно-моральних цінностей молодших школярів при застосуванні англomовної казки.

Предметом статті є англomовна казка як засіб формування духовно-моральних цінностей молодших школярів.

Метою статті є визначення змісту, форм і методів формування духовно-моральних цінностей молодших школярів засобом англomовної казки.

Одним із основних завдань сучасної школи є формування у дітей загальнолюдських духовних цінностей та орієнтирів. Серед них – доброта, любов до ближніх, повага до навколишніх. Сьогодні стає очевидним, що будь-які порушення або відсутність культури поведінки, її моральних норм, негативно відбиваються на моральному та емоційному стані суспільства, його фізичному та психічному здоров'ю [1; 42].

А яким чином можна розтлумачити поняття «мораль» у цілому? Вчений В. Даль тлумачив слово мораль як «моральне учіння, правила для волі, совісті людини». Він вважав: «Моральний — протилежний тілесному, плотському, духовний, щиросердечний. Моральний побут людини важливіше побуту речовинного». «Стосовний до однієї половини духовного побуту, протилежний розумовому, але, що зіставляє загальне з ним духовний початок, до розумового відноситься істина і неправда, до морального - добро і зло. Добронравний,

доброчесний, гречний, згодний із совістю, із законами правди, з достоїнством людини з боргом чесного і чистого серцем громадянина. Це людина моральний, чистої, бездоганної моральності. Усяка самовідданість є вчинок моральний, доброї моральності, доблесті» [2; 121].

Духовно-моральні цінності та норми – це вираження певних відносин, що пропонуються мораллю суспільства до поведінці і діяльності особистості в різних сферах [2; 123].

В умовах правильного виховання у дітей 8 -10 років розвивається вміння керуватися в своїй поведінці моральними мотивами, що приводить до становлення основ моральної спрямованості особистості. У цьому процесі важливу роль відіграє те, що розвиваються моральні почуття, які в молодшому шкільному віці стають більш багатими за змістом. Разом з тим вміння свідомо керувати своїми почуттями представляє для молодших школярів достатні труднощі, тому поведінка дітей вимагає постійної уваги батьків та вихователів в початковій школі. Правило, яке має загальний характер, тобто розповсюджується на безліч однакових вчинків, носить назву моральної норми [4].

Виховання моральних цінностей у дітей молодшого шкільного віку передбачає органічне поєднання найбільш відповідних вимогам початкової школи методів, форм і засобів морального виховання [3].

Оскільки в нашому дослідженні найбільше ми приділяємо увагу казці, як засобу навчання та формування духовно-моральних цінностей молодшого школяра, то важливо зазначити, що казка в силу своїх специфічних особливостей повинна виступати як змістовна основа навчання на ранньому етапі, яка і зможе виконати роль мотивації та формування духовно-моральних цінностей молодших школярів. Присутність вимислу, фантастичності в казці робить її більше цінною в порівнянні з іншими літературними жанрами. Казка, наповнена описами чудес, незвичайними подіями, зустрічами із чарівниками, феями, що володіють чудодійною силою, мимоволі приковує до себе увага дітей, задовольняє певні потреби віку: потреба до перевтілення, інтерес до всього незвичайного, таємничого, котре дитина відчуває в казці як повсякденне. Дитина молодшого шкільного віку, слухаючи казку й відчуваючи існування фантастичного героя як реальне, співчуває йому й переживає. Саме здатність до співпереживання й уяви народжує самостійну творчу діяльність дітей, формує в них моральні цінності **поваги, чесності, справедливості, дружби та комунікабельності**. [5; 31]

При роботі з казкою вчитель може спиратися не тільки на досвід дітей, але й на їхню фантазію, власні думки та переживання. Казка - це поетичний вимисел, хоча це не заперечує її зв'язок з дійсністю, реальним життям, що визначає характер її сюжету, образів, деталей оповідання, її змісту, а також мову казки. Вимисел у казці будується, як правило, на зовсім певному, заснованому на дійсності підґрунті. Кожна казка малює реалістичні картини життя. За пригодами казкових героїв встають людські долі, правдоподібні історії, казкові конфлікти передають складні побутові й соціальні відносини. Саме цей аспект казки дає дитині змогу глибоко відчути, проаналізувати ту чи іншу поді. Долю, героя та

його переживання. Здатність дитини «пропустити» це через себе і є одним із найголовніших способів сформувати в ній духовно-моральну цінність, адже ці почуття базуються не на поверхні, а у свідомості та на почуттєвому рівні. [5;32]

Важливо також відмітити, що дитина не тільки виховується під час застосування іноземних казок, але й вчиться розуміти іншу мову, до якої вона раніше не звикла, вчиться з повагою та вдячністю до неї відноситися – а це нерозривно пов'язано з моральним та духовним вихованням. Тому казка представляє широкі можливості як **змістовна основа навчання**. [6; 68]

Казка відбиває в собі культурну спадщину тієї або іншої країни. Навчання на основі казки дає можливість вивчити елементи загальнонаціональної культури. У казках завжди яскраво виражений соціокультурний компонент. І тому, враховуючи усі вище зазначені аспекти, ми можемо стверджувати, що казка є дійсно ефективним засобом для виховання моральної культури молодших школярів. [6; 73]

Для формування духовно-моральних цінностей молодших школярів ми обрали такі 3 казки:

1. **«The Ugly Duckling»** - під час вивчення цієї казки діти будуть формувати в собі цінності поваги та співчуття, адже епіцентр та сюжет розповіді в тому, що, іноді, усі не сприймають одного, який відрізняється... Це неодмінно стосується програми НУШ з інклюзивною частиною, в якій дітей навчають бути лояльними, співчутливими та добрими. Пропрацювавши казку, діти зможуть усвідомити усю відповідальність себе, як особистості, яка може впливати на життя іншої власним ставленням. Навчаються розуміти та бачити із середини тих, хто найбільше потребує їх допомоги та підтримки.
2. **«Peter Pan»** - а саме та частина історії, в якій Пітер Пен зустрічає і забирає з собою дівчинку, яка зможе стати «мамою» для нього та інших хлопчиків. За зразком їх взаємовідносин діти пізнають, що таке дружба та яким чином вона формується навіть між тими, хто є таким різним, яка моральна база необхідна для того, щоб стати справжнім другом, підтримкою та надією.

Саме через спостереження за героями, діти можуть проводити певну паралель із власним життям, почуттями, думками та переживаннями, можуть зрозуміти для себе ті тонкощі та секрети, які ще не здатні були зрозуміти через власне життя, таким чином формуючи у собі ті чи інші моральні та духовні якості особистості.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Грушевицкая П.Р., Попков В.Д., Садохіна О.П. Основи міжкультурної Комунікації: Підручник для вузів / під ред. А.П. Садохіна. - Москва: Юнити-Дана, 2003.
2. Бех І. Д. Особистість У Просторі духовного Розвитку: Навч. Посіб. / І. Д. Бех. — Київ: Академвидав, 2012.

3. Наказ МОН України № 641 від 16.06.2015 року « Про затвердження Концепції національно-патріотичного виховання дітей і молоді, заходів щодо реалізації Концепції національно-патріотичного виховання дітей і молоді та методичних рекомендацій щодо національно-патріотичного виховання у загальноосвітніх навчальних закладах»
4. Державний стандарт базової і повної середньої освіти. Іноземні мови [Електронний ресурс]. - Режим доступу: [http:// solone01.ucoz.ru/ 2012-2013 inostr_jazik.pdf](http://solone01.ucoz.ru/2012-2013/inostr_jazik.pdf)
5. Агапов В.С. Концепція духовно-морального виховання учнівської молоді А.С.Метелягіна, [1950 - 2001 Рр.: Батьківщина. Вчений-Педагог]// Проблеми Формування І Розвитку Особистості В Психології Та Педагогіці. - М., 2001.
6. Пропп В.А. Исторические корни волшебной сказки. Лгу, 1986.